

AGRO INFO

Beste medewerkers,

De leiding van het ministerie heeft gemeend de welbekende Agro Bulletin weer uit te geven. Nu onder een andere naam maar nog steeds met nieuws over LVV, tips en aandacht voor u als medewerker. Het is de bedoeling dat dit blad elk kwartaal wordt uitgegeven en uw bijdrage is van harte welkom. In deze uitgave wordt ook aandacht besteed aan Wereldvoedseldag dat elk jaar op 16 oktober wordt gevierd.

Het is een dag waarop voedsel centraal staat en wereldwijd wordt er aandacht voor voedselzekerheid gevraagd. De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties organiseert activiteiten en conferenties rond Wereldvoedseldag, waaraan ongeveer 150 landen meedoen. Sinds 1981 staat elk jaar een ander thema centraal. Dit jaar is het thema "Our Actions are our Future", wat zo goed wil zeggen als onze acties zullen onze toekomst bepalen.

Hebt u zich weleens afgevraagd hoe het komt dat wereldwijd zoveel mensen honger lijden en sterven van de honger, terwijl er zo veel mensen zijn met overgewicht of obesitas? Hoe gaan wij om met ons voedsel en wat kunnen wij zelf doen om voldoende maar ook zo gezond mogelijk te eten? De rol van de overheid m.n. het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij is erg belangrijk. Die kan bijvoorbeeld de landbouwers helpen bij een betere toegang tot input als zaden en kunstmest en realisatie van toegang tot internationale markten. Wat is uw bijdrage voor een betere en gezonde toekomst?

In ons land heeft het ministerie een hele week verschillende activiteiten gehouden om aandacht te geven en te vragen voor Wereldvoedseldag. Op 7 oktober, de Dag der Agrariërs, heeft de launch plaatsgevonden van de Agrarische Kamer op het complex van de Federatie van Suri-naamse Agrariërs (FSA). De minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij Lekhram Soerdjan, stond stil bij het concept van Farmers First (de agrariërs op de eerste plaats). Volgens de minister zijn de agrariërs niet alleen harde werkers, maar beschikken zij ook over alle nodige deskundigheid. "De agrariërs zijn harde werkers, financiële deskundigen, wetenschappers, experts, bodem- en weersdeskundigen, en ziekte- en plagendeskundigen; een hele collectie van deskundigheid bij elkaar.

Op 8 oktober vond een bloemenhulde plaats bij het monument van de Agrariër op de Kwatta markt en ging op 9 oktober de Aquacultuurtraining van start. Het kindertehuis Matoekoe is door het ministerie van LVV voor een jaar geadopteerd. In deze editie vertellen we u meer over dit tehuis. Op vrijdag 12 oktober in het rijstdistrict ook een mini landbouw tentoonstelling gehouden. Er zijn groente- en/of landbouwpakketten gedoneerd aan enkele scholen, kindertehuizen, Huize Asiana en de sociale organisaties Positive Movement en Para Agribis Production. Op 16 oktober 2018 konden de pupillen van kindertehuis Elim van de Heer samen met de minister, directeur en de onderdirecteuren van het ministerie, genieten van een heerlijke maaltijd, bereidt door medewerkers van het onderdirectoraat Visserij. Het Nationaal Leger heeft bij deze activiteit medewerking verleend door de kinderen te vervoeren. Ze kregen allen ook een gezonde "snoepzak" met een bacove, sinaasappel en een sapje mee. Het tehuis werd ook verrast met een pakket bestaande uit 2 dozen bacoven, sinaasappel, watermeloen, pompoen, boulanger, kousenband, soepgroenten, tomaten en cassave. Op het terrein van het ministerie is er op die dag ook een gezellige cook-out gehouden. De opbrengsten zullen worden gedoneerd aan een sociale instelling.

Behalve de activiteiten rond Wereldvoedseldag zijn er ook andere activiteiten door het ministerie georganiseerd in de afgelopen drie maanden. Door de Nationale Zaad Raad is een rijstzaadtraining verzorgd op het Anne van Dijk Rijstonderzoekscentrum (ADRON) waaraan 22 personen hebben deelgenomen. Tijdens de training 'Algemene Landbouwtechnieken' heeft men kunnen leren over bemesting, plantvermeerderingstechnieken, verantwoord gebruik van pesticiden en telen in een plantenkas.

Behalve via Social media, kranten en de radio hopen wij u ook op deze manier te kunnen informeren over de verschillende activiteiten van het ministerie.

Wij wensen u heel veel leesplezier.

Patricia Gits

Redactie

Kinderhuis Matoekoe

Matoekoe is een centrum aan de Van Hattemweg, dichtbij Lelydorp, waar kinderen en jongeren met een ontwikkelingsstoornis en/of verstandelijke beperking begeleid worden naar een zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij. Het gaat op dit moment om ongeveer zestig pupillen van wie er een aantal intern wonen. De anderen worden dagelijks van en naar huis gebracht, de meeste van hen komen en gaan met door Matoekoe georganiseerd busvervoer. Pupillen van Matoekoe maken ook hele leuke spullen z.a. aardewerk kunstwerken, schilderijen, kalebaslampen, kaarsen, bananenstampapier en sieraden. Ook worden verschillende soorten thee b.v. morenga verkocht. In hun eigen tuin wordt groente biologisch geteeld die

voor een deel wordt gebruikt maar ook wordt verkocht. In verband met Wereldvoedseldag zal door het ministerie, aandacht worden geschonken aan dit kindertehuis. Op ongeveer 200 m² zullen er bedden aangelegd worden voor het planten van groenten. Het is de bedoeling dat Matoekoe begeleidt wordt vanaf de inzaai tot de oogst van groente en fruit en wel gedurende een jaar. Hierna mogen ze altijd een beroep doen op het ministerie.

Launch project plantenkas voor kindertehuizen

Het project 'Encouraging children's homes to grow crops for food security and climate change resilience' is in de tuin van het kindertehuis Maria Hoeve in het district Paramaribo in staat te stellen zelfvoorzienend te zijn van gezonde gewassen ongeacht de weersomstandigheden. De launch heeft plaatsgevonden op woensdag 15 augustus 2018, waarbij de kinderen van het tehuis samen met vertegenwoordigers van de United Nations Development Programme (UNDP) Suriname Country Office (SCO) en het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) het sein hebben gegeven, door

het onthullen van een banner van het project. Na de opzet van de plantenkas, hebben voorlichters van het ministerie van LVV de kinderen en de beheerders verschillende gewassen leren telen onder een plantenkas. Ook is een lokale landbouwer geïdentificeerd en getraind, voor de technische ondersteuning aan het tehuis. In de plantenkas staan nu jonge plantjes van onder andere komkommer, kool, tomaat en bloemkool.

De andere vier kindertehuizen zijn Odoniti in Para, Ebenhaezer in Saramacca, Open Poort 'Olga Clarck' in Nickerie en Sukh Dhaam in Commewijne.

Certificaatuitreiking IKM-focal points voor project FIRST

Voor het project Food and Nutrition Security Impact, Resilience, Sustainability and Transformation (FIRST) Suriname zijn focal points getraind in online Informatie en Kennis Management (IKM). Op woensdag 8 augustus 2018 hebben de deelnemers hun certificaat ontvangen in het SAIS-gebouw op het complex van het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV). De opbouw van de IKM-training is van belang zodat stakeholders en anderen systematisch informatie krijgen en uitwisselen over voedings- en voedselzekerheid teneinde betere coördinatie, beleidsondersteuning en innovatie. De deelnemers zijn personen van diverse ministeries, private sector, Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's) en academies. De IKM-training houdt in het opbouwen van capaciteit

en informatievoorziening voor betere afstemming binnen en tussen organisaties. Met deze training is een begin gemaakt met het project FIRST gericht op verhoging van voedsel- en voedingszekerheid (Food and Nutrition Security (FNS)).

FIRST is een mondiale programma gefinancierd door de Europese Unie, dat in 32 landen de capaciteitsontwikkeling van nationale partners ondersteunt om een gunstige beleidsomgeving voor FNS te creëren. Voor FIRST-Suriname fungeert het ministerie van LVV als katalysator die nauw met het uitvoeringsorgaan de Voedsel en Landbouworganisatie, FAO samenwerkt. De launch van het FIRST-project heeft op 28 mei 2018 plaatsgevonden tezamen met het project Suriname Agriculture Market Access Project (SAMAP).

een dag niet
gelachen
=
een dag niet
geleefd

Begin de dag met een goed ontbijt

Sla het ontbijt niet over, want dat is de eerste maaltijd na een lange nacht. Je lichaam heeft energie nodig om de dag te beginnen. Door het ontbijt komen je darmen en de spijsvertering op gang. Als je niet ontbijt, is de verleiding groter om later op de dag ongezonde tussendoortjes te nemen.

Voordat
je iets uitspreekt

*is het misschien verstandig
om jezelf af te vragen hoe
het klinkt als iemand zoiets
tegen jou zou zeggen en
of je dat leuk zou vinden...*

Een hand bananen
bewaart je het beste
door plastic folie
om de bovenkant
te wikkelen. Je
kunt de bananen
dan nog drie tot
vijf dagen langer
bewaren.

Een vrouw komt
thuis met dertig
gloeilampen.

Wat moet je daar
nu mee, zegt haar
man? Antwoordt
de vrouw:

De dokter heeft
mij een licht dieet
voorgeschreven!

Bewustwordingsweek: Verantwoord gebruik van pesticide

Suriname maakt deel uit van de Coordinating Group of Pesticide Control Board of the Caribbean (CGPC). Deze groep bestaat uit medewerkers van de ministeries van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) en Volksgezondheid uit het Caribisch gebied. Deze medewerkers zijn belast met de registratie en screening van pesticiden die geïmporteerd worden in hun land. Om de samenleving bewust te maken van de voordelen, maar vooral de negatieve gevolgen bij gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, organiseert het CGPC elk jaar, in de 3de week van september, een 'Pesticiden Bewustwor-

dingsweek'. Het thema voor dit jaar is: "Verhoog voedselveiligheid. Verminder afhankelijkheid van Pesticiden, pas I.P.M. toe!". IPM is de afkorting van Integrated Pest Management. Het gaat er bij IPM dus om dat telers de middelen op het juiste moment met de juiste hoeveelheid en op de juiste manier inzetten en dat zij alternatieven toepassen om ziekten en plagen te bestrijden. Medewerkers van de afdeling Bestrijdingsmiddelen en de voorlichters van de ressorten van het ministerie zijn op strategische plekken aanwezig geweest om voorlichting te geven over verantwoord gebruik van pesticiden.

Compost

Een composthoop is een hoop in een tuin waarop organisch materiaal, voornamelijk plantaardig afval, door natuurlijke processen verteert, en verandert in compost. Op een composthoop kan alles gegooid worden wat groeit in de natuur en onbehandeld is. Ongekookt groente-, fruit- en tuinafval, waaronder bladafval, gemaaid gras, klein gemaakte takken en gewied onkruid kunnen hier gedeponeerd worden. Door natuurlijke verterings- en afbraakprocessen waarbij schimmels en bacteriën en ook vele lagere dieren, zoals wormen, betrokken zijn, zal dit afval op den duur verteren, en veranderen in compost. Er wordt ook wel Ureum, als starter gebruikt om het verrottingsproces op gang te brengen.

Plantenresten die met gif zijn behandeld, zijn niet geschikt voor een composthoop, omdat het gif de voor de omzetting noodzakelijke bacteriën en schimmels kan doden.

Als de hoop er staat moet deze op gezette tijden goed natgehouden worden, dit moet zodanig gebeuren dat de hoop goed en gelijkmatig bevochtigd wordt. Doe dit met een gieter of een tuinslang met sproeier. Keer de hoop ook regelmatig, waarbij het buitenste materiaal binnen in de hoop terecht komt. U kunt ook een compostbak maken van b.v. bamboe, rondhout, planken of stenen. De eenvoudigste methode is om een composthoop te bouwen/hebben op een schaduwrijk plekje op een droog gelegen ondergrond van een paar vierkante meters. De composthoop moet wel afgedekt worden met een dik stuk plastic of zinkplaten.

**Hoe meer je omgaat met positieve mensen
Hoe gelukkiger en rustiger je eigen leven is**

Aloe Vera Info

'Silent healer'. Zo wordt aloë vera ook wel genoemd in de botanische literatuur. Deze geneeskrachtige vetplant heeft onder andere een gunstig effect op je, vetverbranding en de elasticiteit van je huid.

Je zou kunnen volstaan door te zeggen dat Aloë Vera goed is voor de huid in het algemeen en tegen vrijwel elke huidziekte kan worden gebruikt. Het wordt een 'eerste hulp'-kruid voor de huid genoemd. Het werkt verzachtend, hydraterend, ontstekingsremmend, pijnstillend, doorbloedingsstimulerend, infectiewerend en revitaliseert het haar. Bovendien breekt het dode huidcellen en afgestorven weefsel af; het lichaam is namelijk voortdurend in opbouw, nieuwe cellen verschijnen oude cellen sterven. Aloë vera kan worden gebruikt als gezichtsmasker, shampoo of lotion.

Enkele gezonde en medicinale werkingen van Aloë Vera op een rij: Het werkt verzachtend en helend bij eerste en tweedegraads brandwonden en zonnebrand

- Het is enorm effectief tegen een schrale, jeukende en droge, schilferige huid
- Het werkt effectief tegen o.a. insectenbeten, schaaf en snijwonden, scheerwonden en wondinfecties, acné, luiercezem/uitslag, koortsblaasjes, en gordelroos. Zeer effectief tegen eczeem, psoriasis, dauwworm en netelroos
- Ideaal tegen een droge hoofdhuid, en een slechte haar conditie
- Weldadig voor rectale jeuk en aambeien
- Het is verzorgend bij littekens en huidstriemen

Aloë Vera koelt ook: bijvoorbeeld overhitte voetzolen en andere huidzones en het werkt verzachtend bij verstuikingen, peesontstekingen en verrekkingen.

Aangenaam kennis te maken

In deze rubriek willen wij u voorstellen aan :

Jerry Misjadi Kariosetiko, één van de gemotiveerde personeelsleden van het onderdirectoraat Administratieve Diensten. Jerry is geboren op 21 september 1976 en trad in dienst op 26 juli 1995.

Als Onderhoudsmedewerker/ Klusjesman/ Technisch Medewerker doet hij zijn best om zijn werk zo goed mogelijk te doen. Zoals Jerry dat zelf zegt wil hij tot zijn 60ste blijven werken bij het ministerie. Hij heeft voor het jaar 2017 en 2018 geen enkele dag verzuimt. Hij voelt zich prettig op het werk, heeft een goede samenwerking met zijn collega's, praat niet veel, maar probeert altijd positief te denken en gemotiveerd aan het werk te komen. Het geeft hem een heel goed gevoel als de tuin er netjes uitziet en hij zou zijn werk beslist niet willen inruilen met ander werk.

Toekinah Moertanom - Pawirodinomo meer bekend als Toeki, is geboren op 21 november 1964 en trad in dienst op 2 mei 1996. Zij is plant productie medewerker van het onderdirectoraat Landbouw. De werkzaamheden die door Toeki verricht worden zijn onder andere: het verzorgen van planten in en buiten de plantenkas. Zij is verantwoordelijk voor het plantmateriaal en het oogsten van groenten en fruit. Behalve door de week en in het weekend, is Toeki ook op zon- en feestdagen te vinden op het terrein van LVV, want ze maakt dan "haar" plantjes nat. Geen wonder dus dat planten ook haar hobby is...

De trainingen over Kassenteelt, Plantvermeerderingstechnieken en Agro Ondernemerschap heeft zij met alle belangstelling gevolgd. Ze helpt ook graag bij allerlei werkzaamheden.

Wist u dat?

Sociale relaties zijn enorm belangrijk. Niet alleen voor je mentale gevoel van welbevinden, maar ook voor je fysieke gezondheid. Uit onderzoek blijkt dat mensen die een goede band hebben met familie en vrienden gezonder zijn en veel langer leven dan degenen bij wie dat niet het geval is.

Training Voedingsmiddelen hygiëne te Albina

In het kader van duurzaam beheer van de artisanale – of bevolkingsvisserij in Suriname organiseert het onderdirectoraat Visserij (ODVIS) van het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) landelijk een trainingsprogramma voor kleine - en middelgrote vissers. Dit Trainingsprogramma wordt gefinancierd door de World Wildlife Fund (WWF). Op 03 augustus 2018 is de training Voedingsmiddelen hygiëne te Albina verzorgd. Hierbij zijn de deelnemers bewust gemaakt van de vele voedselveiligheidsgevaaren.

Plant Pathology workshop

Tijdens een vierdaagse "Plant Pathology workshop – Managing Cassava Frogskin Disease in Suriname" zijn personen van diverse organisaties getraind in het detecteren en voorkomen van de Cassava Frog Skin Disease.

Het Frog Skin Disease, FSD, is momenteel wereldwijd het grootste probleem binnen de cassave industrie met als resultaat een slechte oogst en daardoor

minder inkomen. FSD bij cassave is overdraagbaar en pas later merkbaar. Eénentwintig (21) participanten hebben deelgenomen en wel personeelsleden van het ministerie van LVV, Stichting Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek in Suriname (CELOS), InVitroPlants Grassalco en de Anton de Kom Universiteit van Suriname (AdeKUS). De training is afgesloten met een certificaatuitreiking.

Wat doet de afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuring?

De afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen is een afdeling van het Onderdirectoraat Landbouwkundig Onderzoek, Afzet en Verwerking (ODLOAV) van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij. De afdeling moet erop toezien dat er geen introductie plaatsvindt van exotische plantenziekten en -plagen via de invoer van planten, plantaardige producten en andere goederen, die mogelijk een plantenplaag of -ziekte kunnen herbergen. Daarom is de invoer van de genoemde producten wettelijk verboden, tenzij er toestemming voor invoer wordt verkregen van het Ministerie van L.V.V. (G.B. 1965 no. 102). Een andere taak van de afdeling is ook dat er geen verspreiding van exotische plantenziekten en -plagen door de uitvoer van planten, plantaardige producten en andere goederen die mogelijke een plantplaag of -ziekte kunnen herbergen plaatsvindt, en wel door te voldoen aan de fytosanitaire vereisten van het importerend land, waarbij een

fytosanitaire certificaat voor die zending van producten wordt afgegeven door de afdeling na een fytosanitaire inspectie en/of toepassen van andere fytosanitaire maatregelen. De taken van de afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen t.a.v. het uitvoeren van fytosanitaire inspecties en andere werkzaamheden bij de invoer en uitvoer van planten en plantaardige producten worden gedaan door de inspecteurs van de afdeling. De afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen heeft ook tot taak de uitvoering van de kwaliteitskeuring volgens de Resolutie Standaarden rijstuitvoer S.B. 2008 no. 50 voor de uitvoer van zendingen van rijst en rijstproducten. Een te exporteren zending krijgt na goedkeuring een kwaliteitskeuringscertificaat.

Wilt u meer info bel dan gerust. **De afdeling is gevestigd i/h gebouw van CAHFSA aan de Letitia Vriesdelaan en te bereiken op het tel. nr. 479112 tst 1226.**

Verkoop plantmateriaal LVV
Onderdirectoraat Landbouw
Letitia Vriesdelaan 8-10
tel: 479112 tst 1416

Ressortkantoor Kwatta
Kwattaweg 3e Rijweg
tel: 436610

Ressortkantoor Houttuin
Flamboyantlaan 3
tel: 372202

Ressortkantoor Santodorp
Dankbaarheids/Korpsburgweg
tel: 482132

Ressortkantoor Tamanredjo
Hadji Soemitaweg km18.5
tel: 356413

Ressortkantoor Tamansari
Oostwestverbinding km 13
(te bereiken via kantoor Tamanredjo)

Ressortkantoor Marowijne
Lijnweg 16
tel: 341294

LVV-Ressortkantoor Groningen
Misgunst/Tibitiweg 16
tel: 327139

LVV-Ressortkantoor Nickerie
tel.: 231160

Gestoofde Oker met droge garnalen

Ingrediënten:

- 500 gram okers
- 100 gram droge garnalen
- 2 teentjes knoflook
- 5 eetlepels olie
- 2 bouillon blokjes of zout
- halve ui
- peper

Bereiding:

Was de garnalen en week ze dan tenminste 30 minuten langer mag altijd. Was de okers en snij het onderste puntje eraf. De okers snij je dan in dunne ronde plakken. Pers dan de knoflook teentjes en snij de ui fijn. Maak olie heet in en fruit hierin de ui en knoflook. Bak dan de garnalen. Maak je vlam wat hoger en voeg de gesneden okers toe, blijf voortdurend omscheppen. Voeg de bouillonblokjes of zout. Blijf omscheppen net zolang tot de oker droog is. Voeg als laatste de peper toe en serveer je gestoofde okers met rijst. Eet smakelijk!

Je hebt niet een grote tuin nodig om je eigen groente of fruit te kweken. Dat kan ook in bloempotten, op balkon of tegen je schutting aan. Behalve een goede voedingsbodem, is juiste voeding voor je plant heel belangrijk. Bij vragen kan je altijd terecht bij een van de ressortkantoren.

Resterende Nationale vrije dagen over 2018

- Onafhankelijkheidsdag 25 November
- 1ste Kerstdag 25 December
- 2de Kerstdag 26 December

Het onderdirectoraat Landbouw stelt voor 10 medewerkers van het ministerie, een citrusplant beschikbaar. Om hiervoor in aanmerking te komen zult u wel eerst een raadsel moeten oplossen. Inzendingen kunnen tot en met 30 november 2018 verzonden worden naar Mw. P. Gits / Hoofdkantoor # 1305. Vergeet vooral niet uw telefoonnummer te vermelden zodat u gebeld kan worden indien u in aanmerking komt.

Vraag: U ziet een vreemde lettercombinatie. Het gaat om een spreekwoord waarvan alleen de klinkers gegeven zijn.

Oo e oo a ee aa uie

